

พุด
พุด

พุด
พุด

Dhansakdi Chakkayhak

ลิขสิทธิ์

พอดี้

ปกิณกธรรมของ
พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท)
พระอาจารย์ปล้นโน
พระอาจารย์ชยสาโร

แจกเป็นธรรมทาน

สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามคัดลอก ตัดตอน หรือนำไปพิมพ์จำหน่าย เผยแพร่ ไม่ว่าจะทางสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต หรือทางใดทางหนึ่งทั้งสิ้น

หากท่านใดประสงค์จะพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน หรือร่วมสนับสนุนสื่อธรรมะโปรดติดต่อขออนุญาตจากเจ้าอาวาสวัดป่านานาชาติ บ้านบุงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๓๑๐

วัดป่าอภัยคีรี

Abhayagiri Buddhist Monastery
16201 Tomki Rd., Redwood Valley
California 95470 USA
Tel: (707) 485-1630 Fax: (707) 317-0043
E-mail: vihara@abhayagiri.org
Website: www.abhayagiri.org

ภาพปกและออกแบบปก: อาจารย์ พันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก

ขออนุโมทนาแต่ผู้มีจิตศรัทธาทูทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมในการจัดพิมพ์หนังสือนี้เป็นธรรมทาน

สัพพทานัน ธรรมทานัน ชินาติ

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จัดทำโดย: วันวิสาข์ หมี่เงิน, สรุจน์ วีรวัฒน์โยธิน
ตรวจทานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดย: ตูลย์ หงษ์วิวัฒน์
ePub version 1: กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

อนุโมทนาภา

เมื่ออาตมาอยู่วัดหนองป่าพงใหม่ๆ สิบสามปีมาแล้ว สิ่งที่ดลบันดาลใจให้เราหันเรียนภาษาไทย คือความอยาก ความอยากเข้าใจสิ่งที่หลวงพ่อบุญมาสั่งสอน แต่แม้ในสมัยแรกๆที่ยังพูดไทยไม่ได้ อาตมาก็สามารถนั่งฟังท่านเทศน์เป็นชั่วโมงด้วยความพอใจ ทั้งๆที่ไม่เข้าใจคำพูดของท่านเลย เพราะท่านมีน้ำเสียงชวนฟัง เสียงที่ดังกังวาน มีอำนาจหนักแน่น แต่แฝงด้วยความเมตตากรุณาและอารมณ์ขันเสมอ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับอาตมาในขณะที่นั่งฟังก็คือ นี่คือธรรมะ ทั้งผู้สอนและคำสอนธรรมะดั้งเดิมที่ไม่เกิดไม่ตาย ต่อมาเมื่อฟังเข้าใจความหมายได้แล้วยังมีศรัทธามากขึ้น ฉะนั้นเมื่อไรที่มีการจัดพิมพ์พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อบุญมา อาตมาย่อมยินดีชื่นใจอยู่เสมอ และในโอกาสนี้ใคร่ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของผู้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ด้วย

เนื้อหาภายในเล่มนี้นอกจากธรรมะของหลวงพ่อบุญมาแล้ว ยังมีคำสอนบางตอนของลูกศิษย์ชาวต่างประเทศอีกสองรูปด้วย หวังว่าผู้อ่านคงไม่คิดว่าเป็นการเอาผู้น้อยดีเสมอผู้ใหญ่ ความเป็นจริงอาตมาเองรู้สึกว่าการออกหนังสือพร้อมกับพ่อแม่ครูบาอาจารย์ เหมือนกับไส้เดือนขึ้นเวทีกับราชสีห์ อย่างไรก็ตาม ถ้าถือว่าบทของลูกศิษย์เป็นบริวารบทของท่าน ก็คงไม่เป็นไร

หวังว่าผู้อ่านหนังสือเล่มนี้จะอ่านซ้ำๆ ด้วยการพิจารณาทุกข้อคิด บทสั้นอ่านง่าย แต่บางทีชวนให้เราอ่านเล่นหรือผิวเผิน สิ่งใดที่ผู้อ่านรู้สึกว่ามีคุณค่าและถูกต้อง กรุณาน้อมเข้าไปสู่ใจของตน เสร็จแล้วให้นำออกมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเกิดประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านให้มากที่สุด

ขอให้สัพพัตว์ทั้งหลาย จงพ้นจากทุกข์ทั้งมวล

ชยสาโรภิกขุ

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๔

ปกิณกธรรม พระโพธิญาณเถร (ชา สุภักโท)

ฟังอย่างปราศรัย

นักปฏิบัติต้องยอมรับได้ทุกอย่าง ท่านจะเทศน์ผิดๆ หรือเทศน์ถูกๆ ให้ฟัง ก็ฟัง ไม่ต้องแย้ง การผิดหรือถูกนี่ไม่เป็นประมาณ บางทีจิตเราไม่ถึง เราคิดว่าผิดก็ได้ ท่านว่ามันผิด เราเข้าใจว่ามันถูกก็ได้ ฉะนั้นเราต้องยอมรับ ชอบใจหรือไม่ชอบใจ เชื่อหรือไม่เชื่อก็ฟังไป นี่คือผู้ฟังเทศน์เกิดปัญญา เพราะในจิตของเรานั้น “อันนี้แหละถูกแล้ว” หรือ “อันนี้แหละผิดแล้ว” มันเป็นสักแต่ว่าความรู้สึก จะถูกหรือผิดจริงๆ ก็ไม่รู้หรอก เพราะเรายังเป็นคนหลง...

อริยสัจ ๔

ระฆัง ใบนี้ ถ้าเราไปยกมันก็หนัก วางไว้เฉยๆ มันก็ไม่หนัก หนักนี้เกิดจากอะไร เกิดเพราะไปยกระฆังนั้นแหละ ทำอย่างไรจะไม่หนัก วางระฆังนี้ลงเสียก็ไม่หนัก

ความหนักนี้คือทุกข์ รู้จักทุกข์แล้วหาเหตุของมัน เมื่อมีทุกข์เกิดขึ้นมา ดูว่าทุกข์เกิดจากอะไร แล้วแก้มันตรงนั้นเหมือนยกระฆังแล้วรู้สึกหนัก นี่คือนิโรธปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ก็คือวาง เมื่อวางของหนักแล้ว ความเบาที่เกิดขึ้นมาเท่านั้นแหละ เราทำเท่านั้นวาง! เท่านั้นทุกก็ดับแล้ว การปฏิบัติเป็นอย่างนี้...

สามในหนึ่ง

ปัญญากับสมาธินี้ เมื่อเราพูดแยกกันออก ก็คล้ายๆคนละตัว แต่ความเป็นมันเป็นตัวเดียวกันนั่นแหละ ปัญญามันเป็นเครื่องเคลื่อนไหวของสมาธิเท่านั้น มันออกจากจิตอันนี้เอง แต่แยกกันออกไปเป็นคนละลักษณะ เหมือนมะม่วงใบหนึ่ง เมื่อมันเล็กก็ใบนี้ เดี่ยวมันก็โตขึ้น เดี่ยวมันก็สุก ก็คือมะม่วงใบเดียวกัน ไม่ใช่คนละใบ คีล สมาธิ ปัญญา ก็คือของอันเดียวกัน เหมือนมะม่วงนั่นแหละ เพียงแต่มันเป็นคนละอาการ...

พอดี

มะม่วงมันอยู่สูงห้าเมตร เราอยากได้ เอาไม้สิบเมตรมาสอยไม่ได้ มันยาวเกินไป เอาไม้
สองเมตรมาสอยมะม่วงห้าเมตร มันก็ไม่ได้ ไม่พอดี มันสั้นเกินไป เราอย่าเข้าใจว่า คน
จับดอกเตอร์มาปฏิบัติสบายเหลือเกินเพราะเรียนรู้มาพอแล้ว อย่าเข้าใจอย่างนั้น
ดอกเตอร์มันยาวเกินไปก็ได้...

เอา-ละ

ธรรมะ ก็เหมือนกับทำเลข มันมีวิธีคูณ มีวิธีแบ่ง มีวิธีบวก มีวิธีลบ ถ้าเราคิดได้อย่างนี้ ก็จะเป็นคนฉลาด รู้จักกาลรู้จักเวลา ควรลบก็ลบ ควรคูณก็คูณ ควรแบ่งก็แบ่ง ควรรวมก็รวมกันเข้า คุณทุกที ใจคนมันจะตายอยู่แล้ว คือเรื่องไม่รู้จักพอนั่นเอง ไม่รู้จักพอก็เลย ไม่รู้จักแก่ คนรู้จักแก่ก็คือคนรู้จักพอ ถ้าพอแล้วคำที่ว่า “เอาละ” มันก็พ้นขึ้นมา แต่ถ้าไม่พอ คือคำว่า “เอาละ” มันไม่พ้นขึ้นมา ก็เอาตะพืด ไม่เคยเหวี่ยง ไม่เคยปลง ไม่เคยวางทั้งสิ้น เอาตลอด ถ้าเรา เอาละ มันสบาย มันพอแล้ว...

ธรรมะ-ธรรมชาติ

ตัณหาคือความอยาก นำเราไปสู่ทุกข์ อย่างนี้ถ้าเราพิจารณาแล้วนะ มันจะโหนออกไปจากตัณหา มันจะพิจารณาตัณหา มันจะเขย่าวตัณหาให้หมด ให้เบาบางไปเอง เหมือนกับธรรมชาติต้นไม้ที่นั่นแหละ ใครไปบอกไปสะกิดมันใหม่ มันก็พูดไม่ได้ทำไม่ได้ แต่ว่ามันออกไปได้ ตรงนี้มันดับแคบ มันไม่เกิดอะไร มันก็โหนออกไปข้างนอก ดูอย่างนี้ก็ป็นธรรมะแล้ว...

ยิ่งลดยิ่งเพิ่ม

นักบวชนี้อยู่ได้สองอย่าง ๑) ทำตามตัณหาก็อยู่ได้ ๒) ทำลายตัณหาให้หมดไปก็อยู่ได้

ทำตามตัณหาได้สบาย เหมือนคนไม่รู้เรื่องอะไร อยากทำอะไรก็ทำไป อันนี้ก็อยู่ได้ อยู่ได้เพราะเป็นทาสตัณหา ฝ่ายพระอรหันต์อยู่ได้เพราะอยู่เหนือตัณหา ไม่มี ความวุ่นวาย อยู่ด้วยความสงบระงับ นี่ท่านก็อยู่ของท่านได้ นักบวชเป็นอย่างนี้ ที่นี้ผู้ที่ละ ตัณหาจริงๆนั้นท่านทิ้ง ทั้งโลก ทั้งการอยู่การกิน ทั้งความบันเทิงรำเริงในโลก ไม่ใช่ทิ้ง น้อยๆนะของดีๆทิ้งให้เขาเอาไปหมด เป็นคนหมดราคา ไม่ได้นับเนื่องเข้าในโลกเขา แต่อยู่กับเขาได้ ผู้ไม่นับเนื่องเข้าในโลกแต่อยู่ในโลก นี่เสียของหลายอย่าง พุดทางโลก คือ คนหมดราคา...

ดีแต่ไม่ดี

คนดีนี่คือเรา ถ้าตัวเราให้ดีแล้วอะไรก็ดีทั้งนั้น ไปอยู่ที่ไหนก็ดี เขาจะเดินข้ามหัวไปก็ยังมีดี เรื่องอื่นๆ ของคนอื่นมันนอกเรื่อง ไปเอาเม็ดทรายในทะเลมานับยังงิหวาดไหว ดูตัวเองให้เห็นเจ้าของเกิดขึ้นมา ให้รู้ว่ามันเป็นเพราะเรานี่เอง อย่าไปติเตียนคนอื่น เขาทำผิดก็เรื่องของเขา อย่าให้มันร้อนถึงเรา คนอื่นแบก อย่าไปหนักแทน มันเป็นทุกข์ ปฏิบัติอย่าให้มันตึงเกินไป คิดถูกมันก็ไม่ถูก เรื่องของเรื่องคือมันคิดไม่พอดี มันคิดเกินดีไปเสีย เลยไม่พอดี ของดีถ้าไม่พอดี มันก็ดีไม่ได้นะ...

แม่บ่แม่บ่

คนบ้านนอกเราไปพูดภาษากรุงเทพฯ “ไปไหน” “ไปในเมือง (เมือง)” “ไปทำอะไร” “ไปซื้อเกี้ยว (เกลือ)” อันที่จริงเขาก็ไปในเมือง แล้วก็ไปซื้อเอาเกลือนั้นแหละ ไม่ได้ไปซื้อสารส้มมาหรรอก นี่อย่างนี้พยัญชนะผิดแต่ อรรถมันถูก ไปถูกเมือง ไปเอาเกลือมาก็ได้

บางคนพูดดีถูกอักขรวิธีเรียบร้อย แต่ทำไมถูก ไปอยู่ที่ไหนก็ลำบาก เหมือนสวดปาฏิโมกข์นั้นแหละ บางองค์ก็เอาเสียจริง พยัญชนะ ฐานกรณ์ อะไรพวกนี้ต้องถูกต้องเป๊ะๆ แต่เวลาไปไหนพกเงินเต็มย่ามถุงนัง นั้น... อรรถไม่ถูก ทำไปทั่ว แต่พูดตามตัวหนังสือละก็ตรงเผงๆ อรรถมันเอาอย่างไม่ถูก จำปาฏิโมกข์ก็แม่บ่ แต่แม่บ่แม่บ่ เพราะไปทำไมถูก สวดแม่บ่ จำแม่บ่ แม่บ่แม่บ่* อย่างนี้เรียกว่าตัวพยัญชนะดี แต่อรรถไม่ถูก...

---

*บ่แม่บ่ ภาษาอีสาน หมายความว่า ไม่ใช่ ไม่ถูก

มัจจุราช เจ้าของไก่

อยู่อย่างไก่ไม่รู้เรื่อง ตอนเช้ามาก็พาลูกค้อยเขี่ยหากินไป เหย็นมาก็เข้าลานนอน พรุ่งนี้ก็ค้อย
เขี่ยหากินไปอีก เจ้าของเขาโปรยข้าวให้กินทุกวัน ก็ไม่รู้เขาเลี้ยงไปทำไม ไก่กับเจ้าของ
ไก่มันคิดคนละอย่าง เจ้าของก็คิดแต่ว่าไก่มันหนักก็กิโลแล้ว ไก่ก็เพลिनกับอาหาร
เจ้าของอุ่มซ้งน้ำหนักรู้คิดว่าเขารัก เราเองก็ไม่รู้เรื่อง ไม่รู้ว่ามาจากไหน จะอยู่ไปกี่ปี จะ
ไปทางไหน ใครเป็นคนพาไป ไม่รู้เรื่อง มัจจุราชคือความตายนะ เหมือนเจ้าของไก่
มัจจุราชจะตามมาถึงเมื่อไรไม่รู้ เพราะมัวแต่เพลिन เพลिनกับรูป เสียง กลิ่น รส
โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ ไม่รู้จักแก่ ไม่รู้จักพอ...

อย่าให้อายว้าว

ว้าวที่มันลากเกวียนบรรทุกของมาจากทางไกลนะ ยิ่งตะวันบ่ายคล้อยต่ำต่ำลงๆ ว้าวมันก็ยิ่งเร่งฝีเท้า กระชั้นเข้าทุกที เพราะมันอยากจะให้ถึงที่เร็วๆ มันคิดถึงบ้าน คนเรายังแก่ ยิ่งเจ็บไข้ใกล้ความตาย ก็เป็นที่ที่จะต้องปฏิบัติภาวนาละ จะเอาความแก่ความเจ็บมาเป็นข้ออ้าง มันก็จะแยกว่าว้าวเท่านั้นแหละ...

อ้อยตาลหวานลิ้น

ปฏิบัติให้เหมือนกับกินอ้อย เคยกินอ้อยไหมล่ะ กินจากปลายไปหาโคนมันเป็นอย่างไร
นั่นแหละ ยิ่งใกล้โคนเข้าไป ความหวานมันยิ่งเพิ่มขึ้นๆ ขนาดว่าเหลือแค่นี้มือเท่านั้น
ยังไม่อยากทิ้งเลย มันเสียดาย มดง่ามอยากกินด้วย ยังไม่ให้อิน ให้มันเป็นอย่างนั้น...

นอกเกิดเหนือตาย

ความสงบไม่ใช่ความสุข ไม่ใช่ความทุกข์ แต่สงบจากความสุข สงบจากความทุกข์ สงบจากความดีใจ เสียใจ ได้มากก็ไม่ดีใจ เสียไปก็ไม่เสียใจ มันเป็นเรื่องที่ทั้งไม่เกิดและทั้งไม่ตาย เรื่องเกิดเรื่องตายนี้ ไม่ได้หมายถึงอวัยวะร่างกายอันนี้ แต่หมายถึง “อารมณ์ความรู้สึก” ที่มันไม่มีแล้ว หหมดแล้ว สมเด็จพระบรมศาสดาท่านจึงทรงบอกว่า ภพสิ้นแล้ว พรหมจรรย์จบแล้ว ไม่มีภพอื่นชาติอื่นอีกแล้ว ท่านรู้อย่างนั้นแล้ว ท่านก็รู้สิ่งที่มีมันไม่เกิดไม่ตาย ที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้เอง...

ว่างแต่ไม่ว่าง

ดูหลังคากับพื้นนี้ ที่สุดข้างบนคือหลังคา ที่สุดข้างล่างคือพื้น อันนั้นมันเป็นภาพข้างบน อันนี้มันเป็นภาพข้างล่าง ระยะที่ภาพทั้งสองนี้ต่อกันมันว่างๆ คนไม่รู้จัก เหมือนที่ว่าง ระหว่างหลังคากับพื้น เห็นว่างๆ ไม่รู้จะไปอยู่ตรงไหน ต้องไปอยู่บนหลังคา หรือไม่กี่ที่ พื้นข้างล่าง ที่ที่ ไม่มีอยู่นั้นแหละมันว่าง เหมือนกับที่ไม่มีภพนั้นแหละ ก็เรียกว่ามันว่าง ตัดเยื่อใยออกเสีย มันก็ว่าง แต่พอบอกว่าพระนิพพานคือความว่าง ถอยหลังเลย ไม่ไปกลัว!...

ทำให้หมด

เรื่องการปฏิบัติในจิตของตัวเองนี้ ไม่มีอะไรเป็นเครื่องตัดสินได้ง่าย เพราะว่าพยานไม่มี เรื่องเอาธรรมะเป็นพยานนั้น เป็นเป็นธรรมะแล้วหรือยัง เราคิดอย่างนี้มันถูกต้องแล้ว หรือยัง ถ้ามันถูก เราทิ้งความถูกต้องหรือยัง หรือยึดความถูกต้องอยู่ มันต้องคิด คิดไปถึงที่สุดว่า มันทั้งนั้นแหละจึงเป็นของสำคัญ จนกระทั่งว่าไม่เป็นอะไรทั้งนั้น โน่นก็ไม่เป็น นี่ก็ไม่เป็น ดีก็ไม่เป็น ชั่วก็ไม่เป็น มันทั้ง คือหมายความว่าให้มันหมดนั้นแหละ ถ้าอะไรมันหมด มันก็หมดไม่เหลือ ถ้าอะไรมันยังมีอยู่ มันก็ยังเหลืออยู่...

หมด

รีบเดินไป แล้วก็รีบกลับมา แล้วก็รีบหยุดอยู่ที่นี่ เบื่องแรกมันเป็นอย่างนี้ ทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ แล้วผลที่สุดจะเกิดความรู้สึกขึ้นในทีนั้นว่า เดินไปก็ไม่ใช่ กลับมาไม่ใช่ หยุดอยู่ก็ไม่ใช่ หมด มันหมดแล้ว อย่าไปหวังอะไรมันมาก มันหมดแค่นั้นแหละ มันสิ้นแล้ว ชีณาสโว คือสิ้นแล้ว ไม่ต้องเดิน ไม่ต้องถอย ไม่ต้องหยุด หยุดก็ไม่มี เดินก็ไม่มี ถอยก็ไม่มี หมด...

ปกิณกธรรม พระอาจารย์ปสันโน

อนิจจัง

แม่น้ำที่เราเห็นเป็นอันเดียวกัน ที่แท้จริงมันกำลังไหลอยู่ตลอดเวลา น้ำที่อยู่ตรงหน้าเรา
ขณะนี้ไหลไป ในขณะที่น้ำเหนือจะไหลมาแทนที่ แต่การที่มันไหลติดต่อกันเป็นสาย
ทำให้เราเห็นเป็นอันเดียวกัน แท้ที่จริงมันเป็นคลื่นที่ต่อเนื่องกัน มันมีการเปลี่ยนแปลง
อยู่ตลอดเวลา มันมีอนิจจังอยู่ในนั้น บางทีระดับน้ำก็เปลี่ยนหรืออะไรหลายๆอย่างที่อยู่
ในน้ำก็เปลี่ยน แต่เพราะมี สันตติ คือการสืบต่อกันเป็นกระแสมาดบังไว้ เราจึงมองไม่
เห็นอนิจจัง...

พอปานนั้น คือเก่า*

เมื่อศึกษาในมหาวิทยาลัย อาตมาเลือกเรียนวิชาจิตวิทยา เพราะคิดว่าคงทำให้รู้จักจิตใจของมนุษย์ได้ดีขึ้น เพื่อช่วยให้มนุษย์อยู่ด้วยกันได้ด้วยความอบอุ่น แต่เมื่อศึกษาดูแล้ว มันก็พอปานนั้นล่ะ มันก็คือเก่า เพราะสังเกตดูอาจารย์ที่สอน แม้เขาจบปริญญาอะไรต่ออะไรตั้งหลายอย่าง เขียนตำรับตำราไว้มากมายเยอะเยอะ เขาก็ยังเป็นทุกข์ วุ่นวายด้วยความขัดแย้ง อิจฉา ริษยา แก่งแย่งแข่งขันกัน ในวงการของพวกเขานั่นแหละ แต่พุทธศาสนาสอนวิชาดับทุกข์...

---

*ก็แค่นั้นแหละ เหมือนเดิม

เอกลักษณ์

คำสอนของพระพุทธเจ้าให้อิสระในการปฏิบัติ แม้ศีลในศาสนาพุทธก็เป็นเรื่องของการปฏิบัติ เป็นบทศึกษา ไม่ใช่ข้อห้ามหรือข้อบังคับ ศาสนาพุทธยกเหตุผลเป็นสำคัญ ความทุกข์มีเหตุ ความสุขมีเหตุ เราจึงไม่ต้องเชื่ออะไรด้วยความกลัวเหมือนเด็กน้อย เป็นศาสนาที่อาศัยปัญญาและปัญญามีไว้เพื่อกับทุกข์เป็นศาสนาของคนขยัน เพราะการปฏิบัติที่แท้จริงนั้น คือการฝึกให้มีสติทุกกลมหายใจเข้าออก...

คลื่นกระทบฝั่ง

ตั้งสติไว้กับลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ก็คล้ายๆกับการดูคลื่นที่ชายทะเล มันก็สบาย
ไม่น่ามีอะไรกังวลหรือหนักอกหนักใจ ดูลมหายใจเข้าลมหายใจออกตามธรรมชาติ
เรื่องของธรรมชาติมันเป็นอย่างนั้น ลมหายใจเข้าลมหายใจออก คลื่นซัดเข้าหาฝั่งแล้ว
ออกไป... ความรู้สึกนึกคิดเข้ามาในจิตใจแล้วออกไป... ความห่วงกังวลเข้ามาในจิตใจ
แล้วออกไป... เหมือนลมหายใจเข้าลมหายใจออก ไม่มีอะไรผิดปกติ มันก็เหมือนกัน
นั่นแหละ ก็เลยเป็นที่ตั้งแห่งความสบาย เป็นอุบายที่ทำให้ใจสงบ...

ถั่งร้ว

การปฏิบัติไม่จำเป็นที่จะต้องใช้วามาก การพูดนั้นเหมือนถั่งร้ว ขวดน้ำหรือถั่งน้ำมีประโยชน์ ถ้าเก็บน้ำได้ แต่ถ้ามันเกิดร้วหรือร้าว ถ้าใส่น้ำมันก็ไหลออก ไม่เป็นประโยชน์เท่าที่ควร จิตของเราก็เช่นเดียวกัน เวลาฝึกให้มีความสงบ จะต้องเก็บเอาไว้ พยายามรวบรวมสติ รวบรวมความสงบไว้ทีละเล็กทีละน้อย บรรจुไว้ในจิตของเรา ถ้าหากว่ามันร้ว ความสงบก็หายออกไป ที่ร้วมากที่สุดคือการพูดคุยกัน ถ้ามันร้วได้ความสงบก็จะหายไป เราต้องเก็บเอาไว้... เก็บเอาไว้...

อวิชา

ที่โลกวุ่นวายเดือดร้อนก็เพราะความไม่รู้ มันเป็นของมีอยู่ประจำโลก อวิชา คำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นคำสอนที่จำกัดอวิชาได้ ไม่ใช่จำกัดอวิชาทั้งโลก แต่จำกัดอวิชาในจิตใจของผู้ที่หวังประโยชน์ในชีวิตของตนเอง หรือผู้ที่ตั้งใจจะอยู่อย่างปกติ เพราะจิตใจของผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นจริง และสามารถปฏิบัติตามความรู้อันนั้น เราเรียกว่าความปกติ เป็นความปกติของการเป็นมนุษย์...

แมลงเม่าแห่งวิญสสาร

เข้าฤดูฝน เป็นโอกาสของแมลงเม่าละ เห็นแสงไฟของชอบเป็นไม่ได้ ร้อนแค่ไหนก็ไม่ว่า
ต้องบินเข้าหา ปีกไหม้ขาดหลุด ตกลงมาตัวแล้วตัวเล่า ไม่มีเข็ดไม่มีกลัวกัน พวกเรานี้ก็
ไม่เก่งกว่าแมลงเม่าหรอกนะ เป็นเหมือนกัน กามคุณชอบละ มันดึงดูดวนเวียนให้เข้าหา
ผู้หญิงดูผู้ชาย ผู้ชายดูผู้หญิง เวียนเกิด เวียนตาย ไฟไม่ดับ แมลงเม่าไม่หยุดละ...

ผีในขวด

ผู้ชายคนหนึ่งกินเหล้าเมาเกือบตลอดชีวิต จนกระทั่งร่างกายทรุดโทรม ผอมลงๆ เหลือแต่หนังหุ้มกระดูก ครอบครัวของเขาคิดว่าคงไปไม่รอดแล้ว เข้าวันหนึ่งเลยจัดอาหารให้เขาไปทำบุญใส่บาตร ผู้ชายคนนั้นก็เอาข้าวเหนียวและกับข้าวที่เขาจัดให้เป็นชุดๆ เทลงในบาตรของพระที่เดินนำหน้าหมดเลย รูปที่ตามหลังก็เลยไม่ได้อะไร เมื่อภรรยาทักท้วงว่าทำไมไม่ถูก เขาก็ตะโกนตามหลังพระไปว่า “กลับไปถึงวัดแล้วให้แบ่งกันด้วยเด้อ!” คนไทยส่วนมากกลัวผีทั้งๆ ที่ไม่เคยเห็นผี ศาสนาพุทธสอนให้สังเกตปัจจัยของสิ่งต่างๆ ถ้าผีไม่เคยปรากฏ มันก็ไม่มีเหตุปัจจัยที่จะกลัว ทุกคนเคยเห็นคนเมา และฤทธิ์ของน้ำเมามากแล้ว มันเป็นสาเหตุของความเสื่อมเสียหายสาบสูญ ล้วนแต่น่ากลัวทั้งนั้น แต่ไม่กลัวกัน ไปกลัวผีที่ไม่เคยเห็น ผีในขวดเห็นทุกวันกลับไม่กลัว...

ผี ๑๐๐ ตัว

เชื่อว่าใครไปอังกฤษ อยากพบคนไทยในกรุงลอนดอนให้ไปหาที่สองแห่ง คือบ่อนคาลิโนหรือที่วัด คนไทยนี่เล่นการพนันเก่งจริงๆ บางคนเข้ามาวัด เซ้าซีให้พระเล่าความฝันจะได้เอาไปตีเป็นหวยเบอร์ บางคนนั่งนับจำนวนกระโถนในศาลา เทศน์อะไรให้ฟังไม่เอาทั้งนั้น แต่พอได้ยินศีล ๕ ศีล ๘ เอาละตาสว่าง ได้เลขแล้ว เวลาอาตมาไปธุดงค์ในภาคอีสานรู้สึกลำบากมาก ไม่ว่าจะไปพักในป่าช้าหรือที่ไหนๆก็ตาม ต้องมีผีมากลุ่มรวมไม่ได้มาขอส่วนบุญละ ขอแต่หวยลูกเดียว...

ปกิณกรรม พระอาจารย์ชยสาโร

คมหิน คมคำ

หินแหลมคมบนภูเขาก้อนนั้น ถ้ามันกลิ้งลงมาข้างล่าง กระทบกับก้อนนั้นก้อนนี้ ซ้ายที่
ขวาที ในที่สุดมันจะกลายเป็นก้อนกรวดที่กลมเกลี้ยงขึ้นมาได้ การปฏิบัติของเรานี้ก็เช่น
เดียวกัน ต้องกระทบอารมณ์บ่อยๆ มันถึงจะเกิดปัญญา...

เพื่อนเอย

อย่าให้มีการเปรียบเทียบอยู่ในใจ อย่าให้มีการแข่งขันอยู่ในใจ ให้ถือว่าทุกคนคือเพื่อน เพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ถ้าเราคิดให้มาก มันก็มาก คิดว่าเป็นคนไทย เป็นฝรั่ง เป็นคนนั้น คนนี้ มันแยกออกมาก มันสับสน แต่มันรวมอยู่ที่ว่าเขาเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุกคนเกิดแล้วก็ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายด้วยกันทั้งหมด ไม่มีใครในโลกควรแก่ความโกรธของเรา ไม่มีใครในโลกควรแก่การเบียดเบียน ไม่มีใครในโลกควรแก่ความรังเกียจ...

มรรคไม่ง่าย

การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ยากลำบาก แต่วามรรคจะเกิดขึ้นโดยอาศัยความยากลำบาก ง่ายกว่าที่จะเกิดจากความสะดวกสบาย เพราะความสะดวกสบายมักทำให้เราประมาท แต่เมื่อเรากำลังสู้กับกิเลสนี้แหละ ที่เราจะมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติ

ฉะนั้น เมื่อเรารู้สึกขลุกขลัก ตะเกียกตะกายหรือล้มลุกคลุกคลานก็ไม่เป็นไร อันนี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าการปฏิบัติของเรากำลังเข้าที่ เหมือนกับว่าเขามานวดเส้นเรา ที่ไหนไม่เจ็บเราก็ไม่ให้เขานวด แต่พอถูกที่เจ็บ เออๆ! เข้าท่าแล้ว มันถูกแล้ว เพราะว่ามันปวด การปฏิบัติต้องเป็นแบบนี้ มันต้องปวด มันต้องเจ็บ มันต้องลำบากเสียก่อน อย่างที่ ภาษิตีอีสานว่า มั่งง่ายได้ยาก ลำบากได้ดี...

อย่าคิดเอาเอง

สิ่งที่เรารู้เองกับสิ่งที่เราคิดเอง มันต่างกันนะ แต่ถ้าเราคิดปรุงแต่ง สองอันนี้มันจะรวมเป็นอันเดียวกัน เช่น สมมติมีใครทำอะไรสักอย่างซึ่งเป็นผลเสียต่อเรา และเราก็ไม่รู้เจตนาของเขา เลยคิดว่าเขาอาจจะแกล้งเราก็ได้ คิดปรุงแต่งไปมาในคำว่า “อาจจะ” จนมันกลายเป็น “คงจะ” แล้วในที่สุดคำว่า “คงจะ” ก็กลายเป็น ข้อมูล เป็นความแน่นอน คือมีความเปลี่ยนแปลง มีความกำเริบในความคิด จากคำว่า “อาจจะ” เป็น “คงจะ” เป็น “แน่ใจ” ว่าเป็นอย่างนั้น เลยเกิดความโกรธ เคียดแค้น ใครคนนั้นเข้า ทั้งๆ ที่เราไม่มีข้อมูลอะไรแน่นอนว่าเขาแกล้งเรา แต่เราคิดเอง การฝึกจิตใจให้ตั้งมั่นเป็นสมาธิ เพื่อให้เกิดปัญญาตัวเอง หยุดความคิดปรุงแต่ง...

สุคะโต หรือ ทูคะโต

ระหว่างการอบรมกรรมฐานแก่คณะครูโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ผู้เข้ารับการอบรมต่างก็บ่นรำคาญรถมอเตอร์ไซค์ ซึ่งแผดเสียงดังรบกวนอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะขณะนั่งสมาธิ ท่านอาจารย์จึงได้แนะนำให้ทุกคนแผ่เมตตาให้กับคนที่ขี่มอเตอร์ไซค์ทั้งหลายโดยการภาวนา “สุคะโต ขอให้ไปด้วยดี” หลังการอบรมในวันนั้นสิ้นสุดลง และผู้รับการอบรมกลับกันหมดแล้ว เหลือเพียงท่านอาจารย์และเณรน้อยซึ่งติดตามไปจากวัดอยู่ตามลำพัง ท่านอาจารย์ได้เอ่ยถามว่า

“เณรน้อย ภาวนา สุคะโต หรือเปล่า”

“เปล่าครับ” เณรน้อยตอบหน้าตาเฉย

“ผมภาวนาให้มันล้มครับ”

ได้แต่สัญญา

ตอนที่อยู่อเมริกาญาติโยมเขาก็พาไปเที่ยวหลายแห่ง เท่าที่เขาคิดว่าสวยงามน่าสนใจ ก็ดีอยู่หรอก มีอยู่คนหนึ่งเขาพาไปชมธรรมชาติบนภูเขา แล้วชี้ให้อาตมาดู ตรงโน้นเขา เคยมากับแฟนของเขาตอนนั้น ตรงนี้เคยมากับแฟนตอนนั้น อาตมามองไปก็เห็นแต่ ธรรมชาติ ในขณะที่เขามองเห็นเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับแฟนของเขาตามสัญญาความจำ

อันที่จริงโลกของคนเรานั้นแค่นี้เอง มีแค่รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ เท่านั้นเอง โลกที่ไหนๆก็มีแค่นี้แหละ ไม่มีมากไปกว่านี้เลย ก่อนบวชอาตมาเคยไปเที่ยว หาประสบการณ์แปลกๆ ในที่ต่างๆ เพราะคิดว่าจะทำให้เกิดปัญญา แต่จริงๆแล้วมันได้ แต่สัญญา...

หมดงมงาย

คนไทยในอเมริกาเขาเป็นทุกข์ว่าลูกของเขา กำลังจะกลายเป็นอเมริกาไปแล้ว เนื่องจากไม่รู้จักศาสนาพุทธเลย แต่เมื่อลูกถามเรื่องเกี่ยวกับศาสนาพุทธ เช่น เรื่อง บุญ-บาป ซึ่งเขาเห็นว่าเป็นเรื่องมงาย ไร้เหตุผล พ่อแม่ก็อธิบายให้ลูกพอใจไม่ได้ เลยมักจะมีความขัดแย้ง ลูกก็รำคาญพ่อแม่ เขาพากันมาหาอาตมา คิดว่าการฟังเทศน์เพียง ๕-๑๐ นาที จะทำให้ลูกเปลี่ยนใจได้ ลูกก็ไม่ค่อยอยากฟัง อาตมาเลยบอกเขาว่า ขอให้มีความอดทนต่อความรักของพ่อแม่ และขอย้ำลืมนะว่าความมงายมีทั้งสองอย่าง การเชื่ออย่างไรเหตุผลมีมากในหมู่ผู้ใหญ่ และอันนี้พระพุทธเจ้าจัดว่าเป็นความมงาย และได้กัวยรูงกึ่งมงายเหมือนกันนะ คือไม่เชื่อหรือปฏิเสธอย่างไรเหตุผล พระพุทธองค์จึงให้เราเอาคำสอนไปทดลองเอาเอง เพื่อจะรู้ว่าจริงและมีประโยชน์หรือไม่ นี่เรียกว่า หมดงมงาย...

รถไฟสายมรณะ

ที่ประเทศสวีตเซอร์แลนด์เขาก็มีรถไฟด่วน รถไฟสายนี้ใครขึ้นผิดแล้วจะลงไม่ได้ เพราะเขาไม่จอดสถานีปลายทาง ต้องไปลงปลายทางที่เดียว ที่เมืองไทยคงไม่มีรถไฟแบบนี้

แต่รถไฟในรัฐสงสารนี้มีทุกประเทศ มันควบตะบึงพาเราไปสู่จุดหมายปลายทาง คือความตายโดยไม่รู้ตัว แล้วก็พากลับมาที่ต้นทาง คือความเกิด วนเวียนอยู่อย่างนี้จนไม่รู้ต้นรู้ปลาย แต่ยังมีทางที่เราจะกระโดดออกจากรถไฟสายนี้ได้ เราต้องมาฝึกปฏิบัติให้มีวิชายุทธแก่กล้าจนจิตหลุดพ้น ก็จะไม่ต้องเดินทางด้วยรถไฟสายนี้อีกต่อไป ไม่ต้องไปเกิด ไม่ต้องไปตาย...

เรื่องไม่ใช่เล่น

ครั้งหนึ่งนักธุรกิจหญิงคนหนึ่งได้กราบเรียนถามท่านอาจารย์ว่า

ท่านอาจารย์เจ้าคะ การเล่นหุ้นนี้เป็นการพนันหรือเปล่า ทำให้ผู้ฟังหลายคนซึ่งชอบเล่นหุ้นแต่ก็กลัวบาป มีอาการหวาดผวาไปตามๆกัน ให้ดูความรู้สึกของตัวเอง ท่านอาจารย์ชี้แนะ เล่นการพนันเคยรู้สึกอย่างไรบ้าง เล่นหุ้นรู้สึกเหมือนกันหรือเปล่า ถ้ารู้สึกเหมือนกัน มันก็เป็น รู้สึกไม่เหมือนกันก็ไม่เป็น...

ธุดงค์-ทุกข์ตั้ง พระโพธิญาณเถร (ชา สุภักข์โท)

แสดงแก่พระภิกษุรูปหนึ่งในโอกาสนมัสการลาไปธุดงค์

๑๖ มีนาคม ๒๕๒๒

หมดสงสัย

มีพระเถระรูปหนึ่งในครั้งพุทธกาล อยากปฏิบัติให้ถูกต้อง อยากจะรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด ให้มันแน่นอน เทียบออกไปอยู่รูปเดียว ว่าอยู่หลายรูปมันวุ่นวาย อยู่รูปเดียวทำสมาธิไปเรื่อยๆ สมาธิก็สงบบ้าง ไม่สงบบ้าง เอาแน่นอนไม่ได้ บางทีก็ขี้เกียจ บางทีก็ขยัน เกิดความสงสัยเพราะกำลังหาทางปฏิบัติอยู่

พอได้ยินกิตติศัพท์อาจารย์ คณาจารย์ที่ปฏิบัติด้วยกันมีมากในสมัยนั้น ได้ยินกิตติศัพท์ว่า พระ ก. เป็นอาจารย์สอนปฏิบัติ คนไปฟังธรรมมาก กิตติศัพท์ของท่านว่าปฏิบัติดี ก็มานั่งคิด เออ เมื่อรูปนี้จะถูก ก็ไปฟังท่านเทศน์ ไปปฏิบัติกับท่าน ฟังท่านเทศน์แล้วก็เอามาปฏิบัติอยู่รูปเดียว บางสิ่งก็เหมือนกับตัวเราคิดบ้าง บางอย่างก็ไม่เหมือนกัน ความสงสัยก็เกิดขึ้นเรื่อยไม่หยุด อยู่ไปอีกก็มีอาจารย์ ข. ข่าว่าท่านปฏิบัติดีด้วย เก่งด้วย เกิดความสงสัยก็ไปอีก ไปฟังได้ความแล้วก็มาปฏิบัติ เทียบรูปนี้ก็กับรูปนั้น ก็ไม่เหมือนกัน เทียบรูปนั้นกับรูปนั้น ก็ไม่เหมือนกัน กับความคิดของเรา ก็ไม่เหมือนกันอีก แปลกไปเรื่อย ความสงสัยก็ยิ่งมากขึ้นอยู่ไปได้ข่าวอีก พระ ค. อาจารย์ ค. เก่งเหมือนกัน เขาร่ำลือมา อดไม่ได้อยากจะไปอีก ไปปฏิบัติกับท่าน ท่านจะเทศน์ยังงัย ปฏิบัติอย่างไร ก็ไป ไปฟังธรรมะท่าน เหมือนกันบ้าง ไม่เหมือนกันบ้าง เอามาคิด รูปนั้นทำไมอย่างนั้น รูปนี้ทำไมอย่างนี้ รวมความเห็นของอาจารย์เข้าด้วยกัน แล้วก็มารวมความเห็นของเราไปกันคนละอย่าง เลยไม่เป็นสมาธิ รูปนั้นเป็นยังงัย รูปนี้เป็นอย่างไร ความฟุ้งซ่านยิ่งเกิดขึ้น ก็ยิ่งทำให้หมดกำลังไม่สบาย สงสัยไม่หาย

วันหลังมาได้ข่าวว่าพระศาสดาพระสมณโคดมเกิดขึ้นในโลก ยิ่งหนักใหญ่เลยทีนี้ อดไม่ได้ไปอีก ไปอีก ไปกราบท่านไปฟังธรรมะท่าน ท่านก็เทศน์ให้ฟัง ท่านว่าไปทำความเข้าใจกับคนอื่น ให้หายความสงสัยนั้นไม่ได้ ยิ่งฟังยิ่งสงสัย ยิ่งฟังยิ่งแปลก พระพุทธองค์ท่านตรัสว่า ความสงสัยไม่ใช่จะทำให้คนอื่นตัดให้เรา ไม่ใช่คนอื่นจะแก้ความสงสัยให้เรา รูปอื่นก็อธิบายเรื่องความสงสัยเท่านั้นแหละ เราก็จับมาปฏิบัติให้มันรู้เอง เห็นเอง ท่านบอกว่า “อยู่ในกายของเรานี้แหละ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อันนี้เป็นอาจารย์ของเรา ให้ความเห็นแก่เราอยู่แล้ว” แต่เราขาดการภาวนา ขาดการพิจารณา

ท่านบอกว่า จะระงับความสงสัยนะให้พิจารณาภายในใจของตัวเองเท่านั้นแหละ อดีตก็ให้ทิ้ง อนาคตก็ให้ทิ้ง ให้รู้ทิ้ง ให้รู้ รู้แล้วทิ้ง ไม่ใช่ไม่รู้ รู้ทิ้ง อดีตทำดีมาแล้ว ชั่วมาแล้ว อะไรๆมาแล้ว อดีตที่ผ่านมาแล้วก็ทิ้ง เพราะว่าไม่เกิดประโยชน์อะไร ที่ดีก็ดีแล้ว ผิดก็ผิดแล้ว ถูกก็ถูกแล้ว ปล่อยทิ้งไป อนาคตก็ยังไม่มาถึง อะไรจะเกิดก็ในอนาคต จะดับก็ในอนาคต อันนั้นก็อย่าไปยึดมั่นถือมั่น รู้แล้วทิ้ง ทิ้งอดีต สิ่งที่เกิดในอดีตก็ดับไปแล้ว เอามาคิดมากทำไม คิดแล้วก็ปล่อยไป ธรรมนั้นเกิดในอดีต เกิดแล้ว ก็ดับไปแล้วในอดีต ปัจจุบันจะเอามาคิดทำไม รู้แล้วก็ปล่อย ให้รู้ปล่อย ไม่ใช่ไม่ให้คิดเห็น คิดเห็นแล้วก็ปล่อย เพราะมันเสร็จแล้ว อนาคตที่ยังไม่มาถึงนั้น ธรรมในอนาคต เกิดในอนาคต อะไร

ที่เกิดในอนาคต ก็จะดับในอนาคตนั้น ให้อุ้แล้วปล่อยเสีย อดีตนี้ก็เรื่องขงไม่เที่ยง
เหมือนกัน อนาคตก็ไมแน่อนเหมือนกัน ให้อุ้แล้วก็ปล่อย เพราะเป็นขงไมแน่อน ดู
ปัจจุบันเดี๋ยวนี ดูปัจจุบันเราทำอยู่นี้ ท่านอย่าไปดูอื่นไกล...

ถูกของเขา-ถูกของเรา

พระพุทธองค์ท่านสอนว่า คนที่ยังเชื่อคนอื่นอยู่นั้น ท่านไม่สรรเสริญ บุคคลยังดีใจ เสียใจกับคำคนอื่นที่พูดหรือกระทำอยู่ ตรงนั้นพระพุทธเจ้ายังไม่สรรเสริญ เพราะเป็น ของของคนอื่นเขา รู้แล้วต้องวาง ถึงแม้จะถูกก็ถูกคนอื่นเขา ถ้าเราไม่เอามาทำให้มันถูก ที่ใจเราแล้ว ความถูกก็ไม่มาถึงเรา ถูกอย่าง โน้น อาจารย์นั้นผิดอยู่ โน้นถูกอยู่ โน้นไม่ มาถึงเรา ถูกก็จริงแต่มันถูกคนอื่น ไม่ถูกเรา หมายความว่า ถ้าไม่ปฏิบัติในจิตให้รู้เห็น ตามความเป็นจริงแล้ว พระพุทธเจ้าท่านไม่สรรเสริญ

ผมเคยเทศน์บ่อยๆว่า โอปนยิโก น้อมเข้ามา ให้มันรู้ให้มันเห็น ให้มันเป็น อย่างเขาว่า ถูกแล้วก็เชื่อ ไม่ถูกก็เชื่อ อย่าทำอย่างนั้น ถูกก็ถูกเรื่องคนอื่นเขา พูดเอาเรื่องอันนั้นมา ปฏิบัติให้เกิดกับจิตเจ้าของในปัจจุบันนี้ ให้มีพยานในตัวของตัวเอง ผมเคยพูดให้ท่านฟัง เสมอว่าผลไม้เปรี้ยว อย่างนี้ เอาผลไม้ไปทานเสีย เอาไปฉน มันเปรี้ยวนะนี่ บางคนก็ เชื่อ อย่างท่านก็เชื่อว่ามันเปรี้ยว ความเชื่อของท่านนะมันเป็น โมฆะ ไม่มีความหมาย อะไรมากมาย เพราะที่ท่านว่าเปรี้ยวนะ ท่านเชื่อจากผมพูดว่ามันเปรี้ยว เท่านั้นละ พระพุทธเจ้ายังไม่สรรเสริญ แต่เราก็ไม่ทิ้ง เอาไปพิจารณา เอาผลไม้มาฉนดูเสีย เมื่อ ความเปรี้ยวปรากฏขึ้นมา นั้น เรียกว่าเรามีพยานในตัวแล้ว ท่านว่าเปรี้ยว เราเอามาฉน ดู ก็เปรี้ยว นี่สองอย่างแล้ว เชื่อแล้วที่นี้ เพราะเรามีพยาน ท่านครูบาอาจารย์มันท่านเรียกว่า เป็น สิทธิภูโต อันนี้เป็นพยานในตัวของตัวเองแล้ว สิ่งที่เราได้จากคนอื่น ไม่มีใครเป็นพยาน เอาคนอื่นเป็นพยานเท่านั้น อันนี้ให้ห้ำหีบเปอร์เซ็นต์ เราได้จากท่านว่าผลไม้เปรี้ยว นี่ได้ เพียงห้ำหีบเปอร์เซ็นต์ ถ้าเราเอาผลไม้ฉนมาฉนดู เปรี้ยวอีกได้ร้อยเปอร์เซ็นต์เลย เพราะคนบอกมาว่าเปรี้ยว เราเอามาฉนดูก็เปรี้ยว อย่างนี้เป็นร้อยเปอร์เซ็นต์เลย เป็น สิทธิ ภูโต ได้พยานกับตัวเกิดขึ้นมาแล้ว อย่างนี้

ฉะนั้นจึงว่า โอปนยิโก น้อมเข้ามาให้เป็น ปัจจัยตั้ง (รู้เฉพาะตัว) เห็นอยู่กับคนอื่นไม่ใช่ เห็นปัจจัยตั้ง เห็นนอก ปัจจัยตั้ง ไม่เห็นเฉพาะจิตของเจ้าของ เฉพาะตัวของเรา เห็นจาก คนอื่น แต่ก็ไม่ควรประมาท ให้เป็นที่ศึกษาของเรา เป็นข้อศึกษาของเราเหมือนกัน คล้ายๆกับว่า เราเห็นในหนังสือ อ่านหนังสือพบเราก็เชื่อ แต่จิตเรายังไม่เป็นนี้ มันก็ไม่ เกิดประโยชน์เต็มที มันเพียงห้ำหีบเปอร์เซ็นต์เท่านั้น มาปฏิบัติในจิตของเจ้าของ ให้จิต เราเป็นอย่างนั้น รู้อย่างนั้นเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ มันจึงเป็นร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่สงสัยแล้ว ถ้าเรารู้ในตัวของเราเอง มันหายสงสัย มันหมดเลย...

ปัจจุบันธรรม

ปัจจุบันธรรม มันจะเป็นอย่างไร แก้มันเดี๋ยวนี้ ปฏิบัติเดี๋ยวนี้ ปัจจุบันธรรม เพราะว่าปัจจุบันธรรม คือปัจจุบันนี้ มันเป็นทั้งเหตุทั้งผล ปัจจุบันนี้มันตั้งอยู่ในเหตุผล อย่างเราอยู่อย่างนี้ อดีตเป็นเหตุ ปัจจุบันเป็นผล ทุกๆอย่างที่ผ่านมาถึงเดี๋ยวนี้มันมาจากเหตุทั้งนั้น อย่างท่านมาจากกุฎิของท่านนี่เป็นเหตุ ที่มานั่งอยู่นี่เป็นผล มันเป็นอย่างนี้ มันมีเหตุผลอย่างนี้เรื่อยๆไป อดีตเป็นเหตุ ปัจจุบันเป็นผล ปัจจุบันเป็นเหตุ อนาคตเป็นผล ที่เราอยู่เดี๋ยวนี้ก็เป็นเหตุ เหตุอยู่ในอดีต ปัจจุบันก็เป็นผล ผลเดี๋ยวนี้มันก็เป็นเหตุของอนาคตอีก ฉะนั้น พระพุทธเจ้าท่านมองเห็นว่า ทั้งอดีต แล้วก็ทั้งอนาคต คำที่พูดว่า ทั้งนี้ไม่ใช่ทั้งนะ คือมันมาอยู่จุดเดี๋ยวนี้ อดีตอนาคตมันอยู่ที่ปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้มันเป็นผลของอดีต และมันเป็นเหตุของอนาคตต่อไป ฉะนั้นทั้งเหตุและผลมันเสีย เอาปัจจุบันนี้เมื่อทั้งมันก็เป็นเหตุผลของมันอยู่แล้ว คำที่พูดว่าทั้ง นั้นก็สักแต่ว่าภาษาพูดเท่านั้นละ มันตั้งอยู่ในเหตุผลอยู่แล้ว ท่านว่าให้ดูปัจจุบัน ก็จะเห็นความเกิดดับ เกิดดับ อยู่เสมอเรื่อยๆ...

ไม่แน่

ผมเคยพูดบ่อยๆ แต่คนไม่ค่อยใส่ใจ ถ้ามันเกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ ผมก็ว่า เออ! อันนี้มันไม่เที่ยง แต่คำนี้คนไม่ค่อยได้ติดตาม อะไรเกิดขึ้นมาผมว่า มันไม่เที่ยงหรือว่า มันไม่แน่นอน นี่มันง่ายที่สุดเลย เราไม่ภาวนาไว้ เกิดมามันไม่แน่ ไม่เที่ยง ไม่รู้เรื่องมันก็วนวาย อันที่มันไม่เที่ยงนั่นแหละ มันจะเห็นของเที่ยง อันที่มันไม่แน่นอนแหละ มันจะเห็นของแน่นอน นี่พูดให้คนเข้าใจ เขาก็ไม่เข้าใจ ก็เลยวิ่งทางโน้นวิ่งทางนี้ อยู่ตลอดเวลา ความเป็นจริงถ้าจะให้ถึงความสงบของมัน ต้องมาถึงจุดปัจจุบันนี้ อะไรเกิดขึ้นมา สุขทุกข์ อะไรเกิดขึ้นมา ก็ว่ามันไม่แน่ ตัวที่ว่าไม่แน่นอนนั่นแหละ คือตัวพระพุทธเจ้าแล้วนะ นั่น ตัวที่ว่าไม่แน่คือตัวธรรมะ ตัวธรรมะก็คือตัวพระพุทธเจ้า แต่คนไม่รู้จัก เห็นธรรมะอยู่นั้น เห็นพระพุทธเจ้าอยู่นี้ ถ้าจิตใจของเราเห็นของทุกอย่างทุกอย่างว่าเป็นของไม่แน่ ปัญหาที่เราจะไปยึดมั่นหมายมั่นก็จะค่อยหมดไปๆ จะโดยวิธีอย่างไร มันก็แน่โดยที่มันเป็นของมันอยู่อย่างนั้น ถ้าเรารู้อย่างนี้ใจก็ปล่อยก็วาง ไม่เข้าไปยึดมั่นถือมั่น ตัวอุปาทานนั้น ปัญหานั้น ก็หมดไป... หมดไป... ก็เข้าถึงธรรมะเท่านั้นแหละ จะเอาอะไรมายิ่งกว่านั้นไม่มีละ อย่างนั้นธรรมะก็คือ พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็คือธรรมะ

ที่ผมสอนว่าที่มันไม่แน่ ที่มันไม่เที่ยง อันนี้ก็คือธรรมะ ธรรมะก็คือพระพุทธเจ้านั่นเองแหละ ไม่ใช่อื่นไกลหรอก ที่เราภาวนาพุทโธๆ อย่างนี้ก็ให้เห็นเป็นอย่างนี้ พุทโธนั่นคือให้เห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ให้เห็นว่ามันไม่เที่ยง ไม่แน่ เท่านั้นละ ถ้าเราเห็นชัดเจนอย่างนี้แล้ว จิตใจของเราก็ปล่อยวาง เห็นความสุขก็ไม่แน่ เห็นความทุกข์ก็ไม่แน่เหมือนกัน ไปโน้นมันจะดีก็ไม่แน่ อยู่นี้มันจะดีก็ไม่แน่เหมือนกัน เออ! เห็นมันไม่แน่ทั้งนั้นแหละ อยู่ที่ไหนก็สบาย เวลาเราอยากอยู่นี้ เราก็อยู่ที่ไม่มีอะไร อยากจะไปเราก็ไป แต่ความสงสัยเราจะหมดไป อย่างนี้นะ หมดไปโดยวิธีที่เราปฏิบัติ คือให้ดูปัจจุบันนี้เท่านั้นละ อย่าไปห่วงอดีต อย่าไปห่วงอนาคต เพราะอดีตก็ผ่านไปแล้ว เรื่องที่เกิดในอดีตก็ดับไปในอดีตแล้ว หมดแล้ว อนาคตเราก็ปล่อย เรื่องที่จะเกิดในอนาคต ก็จะดับในอนาคต เราจะไปห่วงใยทำไม ดูปัจจุบันธรรมนี้ว่า มันไม่แน่ มันไม่เที่ยง พุทโธก็รู้ขึ้นมา เจริญขึ้นมา รู้ความเป็นจริง ในสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ว่า มันไม่เที่ยง เห็นอยู่ตรงนี้ ทีนี้อาการของสมาธิก็เจริญขึ้นมาได้...

สงบจิต-สงบกิเลส

สมาธิ หรือความตั้งใจมั่น หรือความสงบ มี ๒ อย่าง ความสงบที่ไปนั่งอยู่ในป่า สงบ หู ไม่ได้ยิน ตา ไม่ได้เห็น ไม่ใช่ว่าสงบจากกิเลส กิเลสมีอยู่ แต่ในเวลานั้นไม่ขุ่นขึ้นมา อย่างน้ำที่ตกตะกอนอยู่นั่นแหละ เมื่อยังไม่ขุ่นขึ้นมา มันก็ใส เมื่อถูกอะไรมาทวน มันก็ขุ่นขึ้นมา ท่านก็เหมือนกัน เมื่อมีเสียง ได้ยินเสียง ได้ดูรูป ได้สัมผัสทางใจเกิดขึ้นมา ที่ไม่ชอบใจมันก็ขุ่นขึ้นมา ถ้าหากว่าไม่มีขึ้นก็สบาย สบายเพราะมีกิเลส อย่างเช่น ถ้าท่านอยากได้เทปอันนี้ ท่านก็เป็นทุกข์ พอไปแสวงหาได้เทปอันนี้มา ท่านก็สบายใช้ใหม่ สบายได้เทปนี้มา เพื่อไม่สบายนะนี่นะ เพื่อไม่สบายแต่ไม่รู้จัก เป็นเพราะว่าได้เทปมาก็ สบายแล้ว ยังไม่ได้เทปมาเป็นทุกข์ พอหาเทปมาได้สบาย เมื่อขโมยมาเอาเทปไป ความสบายก็หายไปอีกแล้ว เป็นทุกข์ขึ้นอีกแล้ว มันก็เป็นอยู่อย่างนี้ ไม่ได้เทปก็เป็นทุกข์ ได้เทปมาแล้วก็สบาย พอเทปหายอีกก็ทุกข์ เป็นอยู่อย่างนี้ตลอดเวลา นี้เรียกว่า สมาธิในที่สงบมันเป็นอยู่อย่างนั้น ได้เทปมาแล้วก็สบาย สบายเพราะอะไร เพราะได้เทป มาตามใจของเรา นี่สบายแค่นี้ สบายเพราะกิเลสที่ครอบงำเราอยู่ เราไม่รู้เรื่อง นานๆ ไป ขโมยมาเอาเทปไปก็ทุกข์ขึ้นมาอีก

ฉะนั้น สงบอันนี้สงบเรื่องสมาธิชั่วคราว สมถะ เราต้องมาพิจารณาเรื่องอันนี้ต่อไป เรื่องต่อไปนี้ได้เทปมาแล้ว ของที่เราได้มานี้แหละ มันจะเสีย มันจะหาย มันจะเสียหายไป เพราะเรามีเทป ถ้าเราไม่มีเทป เราก็ไม่มีอะไรจะหาย เหมือนอย่างกับเกิดมานั้นแหละ เมื่อเกิดมาแล้วก็มีตาย ถ้าไม่เกิดมันก็ไม่ตาย คนที่ตายนี้ก็ล้วนแต่คนที่เกิดมาทั้งนั้น คนที่ไม่เกิดก็ไม่เห็นตาย อย่างนี้ ถ้าเราคิดได้เช่นนี้ เราได้เทปมาเราก็รู้ว่าเทปนี้ไม่เที่ยง วันหนึ่งมันจะแตก อีกวันหนึ่งมันจะพัง อีกวันหนึ่งขโมยมันจะมาเอาไปก็ได้ ก็เราเห็นว่ามันไม่แน่นอนอยู่แล้ว ที่เทปมันจะแตก มันจะพัง ขโมยจะมาเอาไป มันเรื่องของไม่เที่ยงทั้งนั้น ถ้าเราเห็นอย่างนี้ เราก็ใช้เทปอันนี้อยู่ได้

เหมือนท่านอย่างนี้ อยากจะค้าขาย ทางโลกเขาอยากได้เงินธนาคารมาหมุน ท่านก็เป็นทุกข์ นี่ทุกข์อยากได้เงินเขามา หาเงินหาทองมันยากมันลำบาก ก็เป็นทุกข์เพราะไม่ได้มา อีกวันหนึ่งไปกู้เงิน ธนาคารเขาให้มา ก็ดีใจ ดีใจไม่ก็ชั่ว โมงหอรอก ดอกเบี้ยมันก็กิน ท่านอีกแล้ว นั่งอยู่เฉยๆ ดอกเบี้ยเขาก็เอาไปกิน แหม! เป็นทุกข์อีกแล้ว แน่ะ! ทำไม ไม่ได้เงินมากก็เป็นทุกข์ ได้เงินมากก็นึกว่าสบายแล้ว อยู่ไปอีก วันหนึ่งดอกเบี้ยมันก็เข้ามาอีกแล้ว ดอกเบี้ยนี้ เป็นทุกข์อีกแล้ว เป็นอยู่อย่างนี้

อันนี้พระพุทธเจ้าท่านจึงสอนว่า ให้เราดูปัจจุบันนี้ เห็นอนิจจังของกายของจิต ของธรรมะที่มันเกิดแล้วดับอยู่แค่นี้เอง มันเป็นของมันอย่างนั้น อย่าไปยึดมันถือมัน ถ้าเราเห็นเช่นนี้ ความสงบก็เกิดขึ้นมา ความสงบคือการปล่อยวาง เกิดขึ้นมาเพราะปัญญาเกิด...

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

ปัญญาเกิดเพราะอะไร เพราะพิจารณาเรื่องอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นั้นเป็นสังขาร เห็นความจริงประจักษ์อย่างนั้นในใจ ที่อย่างนี้ เราจะเห็นชัดในใจของเราอยู่อย่างนี้เสมอ อารมณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้ว เห็นมันดับไป ดับแล้วเกิดขึ้นมา เกิดแล้วดับไป ถ้าเรามีความสุขยึดมั่นถือมั่น ทุกข์ก็เกิดขึ้นเดี๋ยวนั้น ถ้าเราปล่อยวางไปทุกข์ก็ไม่เกิด เราเห็นในใจของเราอยู่อย่างนั้น ก็เป็นลิขสิทธิ์โตอยู่อย่างนั้นแหละ ฉะนั้นเราไปเชื่อคนอื่น เพียงห้าสิบเปอร์เซ็นต์

ในคราวหนึ่งพระสารีบุตรท่านฟังธรรมพระพุทธเจ้าของเราเทศน์จบแล้ว พระพุทธเจ้าท่านถามว่า “สารีบุตรเชื่อไหม ยังไม่เชื่อพระเจ้าข้า” พระพุทธองค์ท่านขอบใจเลยว่า ดีแล้ว สารีบุตรอย่าเพิ่งเชื่อง่ายๆเลย นักปราชญ์ต้องไปพิจารณาเสียก่อนจึงจะเชื่อได้ สารีบุตรต้องไปพิจารณาเสียก่อน ถึงแม้ฟังธรรมของพระพุทธองค์ ท่านก็ไม่เชื่อไปทุกคำ แต่ท่านก็ไม่ประมาท เอาไปพิจารณา ถ้าการที่ท่านเทศน์มีเหตุผลเกิดขึ้นกับใจของท่าน ใจของท่านเป็นธรรม ธรรมนั้นอยู่ในใจของท่าน มันเป็นอยู่อย่างนั้น พระพุทธองค์ให้เชื่อตรงนั้น เชื่อเพราะคนอื่นก็เห็นด้วย และเราก็เห็นด้วย ว่ามันเป็นอยู่อย่างนั้นแน่นอนอย่างนี้

ผลที่สุดก็ให้ดูเท่านั้นแหละ ไม่ต้องดูอื่นไกล ดูปัจจุบัน ดูในจิตของเจ้าของเท่านั้นแหละ วางอดีต หรือวางอนาคต ให้ดูปัจจุบัน ปัญญาที่เกิดขึ้นตรง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นี้แหละ จะทำยังไง เราเดินไปก็ไม่เที่ยง นั่งก็ไม่เที่ยง นอนก็ไม่เที่ยง อะไรๆมันก็เป็นอยู่อย่างนั้นแหละ มันจะเที่ยงก็เที่ยงเพราะว่ามันเป็นอยู่อย่างนี้ ไม่แปรเป็นอย่างอื่น ถ้าความเห็นจบลงตรงนี้ก็สบายเท่านั้นแหละ...

ทุกข์เพราะคิดผิด

จะไปอยู่ยอดเขาจะเห็นว่าสงบหรือ มันก็สงบชั่วคราวเท่านั้นละ เมื่อหิวข้าวมาก็เหนื่อยอีกแล้ว ชาติ “วิตามิน” แล้ว คนชาวเขาที่ไม่รู้จักวิตามิน ก็ลงมาอยู่วัดหนองป่าพง อยู่ในกรุงเทพฯ แหม... อาหารมากไปแะะ วุ่น ลำบาก ไปอยู่ไกลๆดีกว่า ความเป็นจริง คนไปอยู่คนเดียว เป็นทุกข์ก็โง่ อยู่หลายคน เป็นทุกข์ก็โง่ทั้งนั้นแหละ เหมือนซีโก้ ซีโก้ถือไปคนเดียวก็เหม็น เอาไปหลายๆคนก็เหม็น ถือไปเรื่อยๆของเน่าอย่างนี้ อันนี้เรายังคิดผิดอยู่ ถ้าหากว่าเรามีปัญญาละ อยู่หลายคนก็นึกว่ามันไม่มีความสงบ คิดอย่างนี้ก็อาจจะถูกกรรมัง แต่ว่าเราจะมีปัญญา

ผมนี้เกิดปัญญาเพราะมีลูกศิษย์มากมายนี้แหละ แต่ก่อนน้อย พอโยมมามาก คนมามากๆ ลูกศิษย์มากมาย ต่างคนต่างคิด ต่างมีประสบการณ์มาก รวมเข้ามาความอดทนก็กล้าขึ้นเท่าที่เราอดทนได้เราก็พิจารณาไปเรื่อย มันมีประโยชน์ทั้งนั้นแหละ ถ้าเราไม่รู้เรื่องสิ่งเหล่านี้ ก็... ไปอยู่คนเดียว ดี! อยู่ไปอีกหน่อยก็เบื่อ อยู่หลายคนดี! อาหารน้อยๆ ดี! อาหารหลายๆ ดี! อาหารน้อยๆ ไม่ดี! อาหารหลายๆ ไม่ดี! ก็เป็นกันอยู่อย่างนี้ทั้งนั้นแหละ เพราะเรายังตัดสินใจไม่ได้

ถ้าเราเห็นว่ามันไม่แน่นอน มากคนก็ไม่แน่ น้อยคนก็ไม่แน่ อย่าไปยึดมั่นถือมั่นเลย มาดูปัจจุบันนี้ ดูร่างกายเรานี้เข้าไป พระพุทธองค์ท่านสอนว่า ให้อยู่ในที่สบาย อาหารสบาย กัลยาณมิตรสบาย ที่อยู่สบาย การที่สบายมันก็หายากนะ ท่านบอกว่าสบายๆ ไปอยู่ที่ไหนก็ไม่สบาย เช่น วัดนี้ สบายไหม อุบัติจากที่สบาย เดี่ยวเขาให้น้ำร้อนน้ำเย็น น้ำตาลทุกวัน พุดตี่ๆ หวานๆ นั้นโยมอุบัติจาก บางคนก็ชอบอย่างนั้น แหม! อุบัติจากนี้ดีแล้ว สบาย เดี่ยวก็ตายเท่านั้นแหละ! นี่ อย่างนี้เรื่องสบายของคนมีหลายอย่าง ถ้าเรามีจิตใจรู้จักความพอดีของเราไปอยู่ที่ไหนก็สบาย เมื่อจะอยู่ที่อยู่ เมื่อจะไปก็ไป ไม่ห่วงอะไร อย่างนี้ ถ้าเรารู้น้อยมันก็ยาก รู้มากมันก็ลำบาก อะไรทั้งหลายมันก็ไม่สบายละ ไม่สบาย ก็เรื่องของเขาเป็นอยู่อย่างนี้ เราไม่รู้เรื่อง มันก็เดี๋ยวสบาย เดี่ยวไม่สบาย สารพัดอย่าง จะไปหาที่ไหน ท่านพูดถูกแล้ว แต่ว่าจิตเรายังทำไม่ถูก จะไปหาอย่างไร อย่างองค์นั้นทำสมาธิให้มาก ฉันทแล้วหนีไปเลย ทำสมาธิอย่างเดียว ทำจริงๆจังๆ หรือจะไม่จริงไม่จังก็ไม่วู้ ถ้าทำจริงจังก็สงบซี จริงจังทำไมไม่สงบ นี่ มันเป็นอยู่อย่างนั้น มันไม่จริงไม่จังนั้นแหละ มันถึงไม่สงบ...

ต้องแยกกาย

เรื่องสมาธินั้น อะไรก็ช่างมันเถอะ มันเป็นบทบาทกัน ศิล สมาธิ ปัญญา มันเป็นรากฐานตายตัวอยู่แล้วละ เป็นเครื่องมือของกรรมฐานเท่านั้นแหละ แล้วแต่ใครจะภาวนาค้นคว้าหา มีปัญญามากก็เห็นง่าย ปัญญาน้อยก็ไม่เห็นง่าย ไม่มีปัญญาเลยก็ไม่เห็นเลย ปฏิบัติอย่างเดียวกันก็ไม่เหมือนกันเพราะปัญญาจะไปดูครูบาอาจารย์นั้นก็ให้พิจารณาแยกกายออกไป อาจารย์นั้นทำยังไง อาจารย์นี้ทำยังไง ก็ดู... เท่านั้นแหละ มันเรื่องนอกๆทั้งนั้น ดูกิริยาอาการ ดูการประพฤติปฏิบัติมันอยู่ข้างนอก ถ้าดูอย่างนี้ความสงสัยก็มีเรื่อยไป เอ้! ทำไมอาจารย์นั้นทำอย่างนี้ อาจารย์นี้ทำอย่างนั้น เอ้! ทางนั้นอาจารย์เทศน์มาก เอ้! ทางนั้นทำไมอาจารย์เทศน์น้อย เอ้! ทางนั้นอาจารย์ท่านไม่เทศน์เลย เป็นบ้าอยู่อย่างนั้นแหละ เลยเป็นบ้าไปเลย เราก็อาหิเรว ที่ถูกมันก็อยู่ตามนั้นแหละ มันเป็นส่วนมาปฏิบัติของเราอย่างนี้ เราดูเป็นตัวอย่างเท่านั้นแหละ เรามาพิจารณาอีกชั้นหนึ่งแล้ว ความสงสัยก็จะหมดไป...

อย่าส่งจิตตาม

พระเถระองค์นั้นท่านก็ไปพิจารณา อดีตก็ช่างมันเถอะ อนาคตก็ช่างมันเถอะ ไม่ส่งจิตไป
ละ ท่านก็ดูเอา ที่มันเกิดขึ้นเดี๋ยวนี้ ดูจิตอันนี้ ว่าจะมีอาการเกิดขึ้นยังงี้ก็ช่าง ท่านจะ
บอกว่า เออ! อันนี้มันไม่แน่หรอก อันนี้มันไม่เที่ยง สอนมันอยู่อย่างนี้แหละ เดี่ยวเราก็
เห็นธรรมะ

เราไม่ต้องวิ่งตามมันซี อย่างมันเป็นวงจรมันนี่ วงจรมันรอบ นี่เป็นตัวจิตของเรา สั่งสารจักร
ตัววิญญูะมันวงรอบ จะไปวิ่งตามมันได้ไหม มันเร็วเข้าๆ เราจะวิ่งตามมันได้ไหม ลองวิ่งซี
เรายืนอยู่ที่เดี๋ยวนี้แหละ วงจรมันจะรอบเอง มันมีตุ๊กตาตัวหนึ่งตั้งอยู่ที่นี่ ถ้ามันวิ่งเร็ว...
เร็ว... เร็ว... เร็ว... เร็วที่สุด เราจะวิ่งตามมันทันไหม ไม่วิ่งหรอก ยืนอยู่ตรงนั้นแหละ
ตุ๊กตามันวิ่ง เรายืนอยู่ตรงกลางเราจะเห็นตุ๊กตาทุกๆ ครั้งเลย ไม่ต้องวิ่งตามมัน เรายัง
ตะครุบเท่าไรมันยังไม่ทันเท่านั้นแหละ...

ธุดงค์วัตร

เรื่องการไปธุดงค์นี่นะ ผมทั้งสรรเสริญทั้งห้าม แต่ถ้าคนมีปัญญาแล้วก็ไม่ทำอะไร ผมเห็นพระรูปหนึ่ง ท่านสมาทานว่า ท่านไม่ไปธุดงค์ ธุดงค์ไม่ใช่การไป ท่านคิดง่ายๆ อยู่กับที่นี้แหละ ธุดงค์ ๑๓ ข้อนะแหละ ปฏิบัติให้มันเข้มงวดอยู่ตรงนี้ ไม่ต้องสะพายกลด สะพายบาตรให้มันเหน้อยหรือก นี่ก็ถูกของท่านเหมือนกันนะ แต่มันไม่พอใจถ้าเราอยากไป ถ้ามันเห็นชัดจริงๆละก็ พุดคำเดียวเท่านั้นมันก็เห็น

อย่างผมเล่าให้ฟัง มีเณรน้อยที่ไปอยู่ป่าช้านะ ไม่เคยไปเลย ไปอยู่รูปเดียว ๖ วัน ๗ วัน อยู่กลางป่าช้าคนเดียว เด็กแท้ๆ ผมเป็นห่วง ไปถาม ไปดู เห็นไปบิณฑบาตในหมู่บ้าน แล้วก็มาฉัน มีแต่หลุมฝังศพทั้งนั้นรอบข้าง เณรก็นอนอยู่อย่างนั้นรูปเดียวตลอด อยู่ที่บ้านกลางนี้ได้ ๗ วันแล้วผมไปถามดู ท่าทางก็อยู่สบายไปถาม “เอ! ไม่กลัวหรือ?” เณรบอก “ไม่กลัว” “ทำไมถึงไม่กลัวนี่?” “คิดว่ามันคงไม่มีอะไร!” เท่านั้นเอง มันก็หยุด ไม่ได้ไปคิดอย่างอื่นให้ยุ่งยากนี่... หายเลย หายกลัว

ลองทำแบบนี้ดูซิ ผมว่า การยืน การเดิน การไป การมา การทำธุรกิจเล็กๆ น้อยๆ ถ้าเรามีสติเราไม่ปล่อย มันไม่เสื่อมหรือก ไม่เสื่อม อาหารมากๆ ก็เป็นทุกข์ว่าลำบาก ลำบากทำไม เอาขึ้นเดียวเท่านั้น แล้วก็ให้คนอื่นเขาไป จะลำบากมันทำไม ยุ่ง? ยุ่งอะไร เอาขึ้นเดียวก็พอ ให้เขาเสีย เราเสียตาย มันก็ยากซี อันนี้ไม่เอาดีกว่าอันนั้น ใส่อันนี้ ตักใส่จนไม่ร่อยเท่านั้นละ เลยนึกว่าอาหารมากมันวุ่น วุ่นเอาหลายทำไมล่ะ เราไปวุ่นกับมันนี่ เอาสักชิ้นหนึ่งก็พอแล้ว นี่ไปหาว่าอาหารมากวุ่น มันจะวุ่น อะไรอาหารนะ อ้าว! บ้าซี! จะวุ่นอะไร คนมากมายวุ่น วุ่นอะไร ที่เราทำกันอยู่ทุกวัน นี่จะไปทำอะไรมาก ไปบิณฑบาตแล้วก็กลับมาฉัน มีธุระกิจเล็กๆน้อยๆก็ทำ เรามีสติอยู่เราก็ทำเสีย เราไม่ขาด เวลาทำวัตรนี้ มันเสื่อมหรือครึบ ถ้าทำวัตรเสื่อมก็ปฏิบัติไม่ได้เท่านั้นแหละ ก็เราไปกราบไหว้สร้าง ความดีทั้งนั้น มันจะเสื่อมอะไร จะเห็นว่าไปทำวัตรยุ่ง ไม่ยุ่งหรือก เรานะ ถ้าเราคิดให้มันยุ่ง มันก็ยุ่ง ไม่ไปมันก็ยุ่ง

เราต้องคิดอย่างนี้ให้ดีๆเถอะ ทุกคนก็ชอบจะเป็น ใหม่ๆก็ชอบเป็นอย่างนั้นละ ความ เป็นจริงนะ เราไปยุ่งกับมัน เราอยู่กับหมู่คณะก็อยู่ซี ใครจะทำอะไรก็ทำไป ผิดบ้าง ถูกบ้าง เราก็อบรมแนะนำกันไป ใครไม่อยู่ก็ไป เราอยู่ก็อยู่ มันยังมีประโยชน์ละ พระ ก. พระ ข. พระ ค. พระ ง. ก็ยังเห็น เอ้! ท่านองค์นี้ท่านอยู่ของท่านยังงั้นนะ ท่านถึงอยู่ง่ายๆ มันยังเป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์คนหลายๆ อย่างเราเป็นลูกวัดนี่นะ มีกิจ ท่านพาพระ เณรทำ เราก็อำนาจเสีย จะเป็นอะไร เมื่อเลิกเราก็อายุ สิ่งที่ถูกต้อง เราก็อายุ สิ่งที่ไม่ถูกไม่ ดี เราก็อายุไม่ถูกเสีย อาหารก็อย่าเอามากเอามากซี เอามากสักชิ้น สองชิ้นแล้วก็เลิก เห็นมีมาก อันนี้ก็เอานิด อันนั้นก็เอาหน่อย เอาทุกอย่าง นิมนต์เถอะเจ้าคะ นิมนต์เถอะ มันก็ยุ่งเท่านั้นแหละ ก็เราปล่อยมันไปนี่ จะยุ่งทำไมล่ะ อันนี้เราไปยุ่งกับมัน ก็นี่ก

ว่าอาหารมันมาอยู่กับเรา คิดกันเสียอย่างนี้ ผมว่ามันสบายแต่ปัญญาเราน้อย ปัญญา
เราไม่ถึงต่างหาก...

สงบที่ความเห็นชอบ

ถ้าพูดกันจริงๆนะ สำหรับพวกประพฤติปฏิบัติ ถ้าจะให้ผมอยู่วัดบ้านก็ได้ เสกคาถาเข้า “สุทธิ อสุทธิ ปัจจัยตั้ง” ความบริสุทธิ์ไม่บริสุทธิ์เฉพาะตัว ให้มันไปจะไปทางไหน จะทำยังไง ถ้าถึงคราวที่จำเป็นจะต้องทำอย่างนั้น พระพุทธเจ้าตรัสให้อยู่ในที่สงบ เราก็กินที่สงบเท่าที่เราจะหาได้ ถ้าหากว่าหาไม่ได้ เรา รู้จักความสงบ อยู่ที่นี่ก็อยู่เมื่อเราจะต้องอยู่ ก็ให้สงบ อย่าให้เป็นตัณหาซี ไปก็อย่าให้เป็นตัณหา อยู่ก็อย่าให้เป็นตัณหา ให้รู้เรื่องของมัน แต่สภาวะความเป็นอยู่ของพระเถระ ท่านให้อยู่ในที่สงบ บางทีหาที่สงบไม่ได้จะทำยังไง เดี่ยวก็เป็นบ้าเท่านั้นแหละ จะไปไหน อยู่ที่นี่ อยู่มันตรงนี้แหละ อยู่ให้ได้ ท่านให้รู้กาลรู้เวลาอย่างนี้ แต่ว่าปกติท่านไม่ให้เพ่นพ่านทั่วไป ให้อยู่ในที่สงบ ก็จริงอยู่ในเมื่อหาที่สงบไม่ได้ เราจะต้องอยู่ที่นี้สักเดือนหรือสัปดาห์หนึ่ง จะทำยังไง ขาดใจตายเท่านั้นซี

ให้เรา รู้เรื่องอย่างนี้ จะไปเรื่อยๆ ก็อย่างนั้นแหละ ไปอีกก็อย่างนั้นแหละ สงสัยอยู่เรื่อย เดี่ยวก็เป็นไข้มาลาเรียมาเท่านั้นแหละ เดี่ยวก็ไปฉีดยาไข้มาลาเรีย เดี่ยวก็วุ่น ความเป็นจริงนั้นนะ การประพฤติปฏิบัติให้มีความเห็นที่ถูกต้อง ให้เกิดสัมมาทิฐิเท่านั้นแหละ ไม่ใช่เรื่องอะไร แต่ว่าเราหา เราพยายามหา มันก็ยากอยู่สักหน่อย เพราะปัญญาไม่มาก ความเข้าใจไม่พอ

หรือว่ายังไง ลอกอีกก็ได้ เออ! เบื่อจุดดั่งแล้ว อันนี้ก็ไม่ว่า ถ้าผมภาวนานะ แหม! ไม่ไปแล้วเบือ! อันนี้ก็ไม่ว่า ถ้าในใจผมว่า ไม่ไปแล้วจุดดั่ง เบือ ไม่น่า เดี่ยวก็อยากไปอีกแล้ว หรือจะไปจุดดั่งเรื่อยๆอย่างนี้ ไม่มีจุดหมายปลายทาง อันนี้ก็ไม่ว่าอีก ต้องภาวนาอย่างนี้ ขัดมันเสีย ใจนี้มันจะไปจุดดั่งก็แน่ มันจะอยู่กับแน่ ผิดทั้งนั้นแหละ เอาแต่ที่มันผิดๆทั้งนั้น ไปดูซี ผมพิจารณาแล้ว ผมพูดง่ายๆ ฟังดูซี พิจารณา ดู มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ มันก็เห็นความจริงของมันเท่านั้นแหละ เมื่อเห็นความจริงแล้วจะทำยังไง มันก็ถูกต้องของมันแล้ว จะทำยังไง จะไปก็ได้ จะอยู่ก็ได้ แต่ให้มีเหตุผล ไม่ใช่ไม่ให้มันไม่ให้เดินไปไหน ไม่ใช่อย่างนั้น เดินไปให้มันเหนื่อยเออะ ให้มันเต็มที่แล้ว ให้มันเหนื่อย แต่ก่อนเห็นภูเขา แหม! สบายดีเหลือเกิน เดี่ยวนี้เห็นภูเขา โอ๊ย! ถอยกลับแล้ว ไม่ไปแล้ว แต่ก่อนเห็นภูเขาสบาย นึกว่าจะอยู่ภูเขาตลอดชีวิตโน้น...

ท่านตรัสว่าให้ดูปัจจุบัน ให้รู้จักปัจจุบัน ตามเป็นจริง คำพูดท่านพูดไว้ถูกต้องแล้ว แต่เราคิดยังไม่ถูก ความเห็นยังไม่ถูกต้อง มันจึงไม่สบาย ไปลองดูก็ได้ ไปเรื่อยๆ อย่างนั้น

การไปจุดดั่งนี้ะ ผมไม่อยากจะห้าม แต่ก็ไม่อยากอนุญาต ฟังออกไหม? ผมไม่อยากจะห้าม ไม่อยากอนุญาต แต่พูดอะไรให้ฟัง ไปจุดดั่งนี้ให้มันมีประโยชน์ อย่าไปเที่ยวเล่นทุกวันนี่ผมเห็นว่าไปเที่ยวเล่นกันเสียมากกว่า เป็นประโยชน์ครับ ไปก็ให้เป็นจุดดั่ง อยู่ก็ให้เป็นจุดดั่ง เดี่ยวนี้มันถือการไปเที่ยวเล่นเป็นจุดดั่งเสีย โทกเจ้าของด้วยนั้นแหละ คิดเอาเอง จุดดั่งมีประโยชน์ เอาความหมายว่าเราไปจุดดั่งเพื่ออะไร ไปก็ไปเถอะ ผมขอ

ให้มีประโยชน์ก็แล้วกัน จึงจะไม่เสียเวลา พระไปถูกต้องผมก็ห้ามนะ ถ้าเห็นไม่สมควรไป แต่ถ้าไปจริงๆแล้ว ผมก็ไม่ได้ถามถึง

แต่เมื่อจะไปก็ถามกันหน่อย ไปอยู่ภูเขากิติ ผมเคย สมัยก่อนตอนเข้าตื่นขึ้นมา ทางไป บิณฑบาต โน่น! ต้องข้ามเขาลูกนี้ไป บางวันกลับมาฉันไม่ทัน ถ้าเราคิดทุกวันนี้แล้วนะ ไม่ต้องไปให้มันลำบากลำบากอะไรนั้นนะ เดินไปบิณฑบาตบ้านกลางนี้แล้วก็กลับมาฉัน แล้วก็ทำความเพียรมาดีกว่า ถ้าเราทำให้มันถูกนะ นอกจากว่าเรา ฉันแล้วนอนเท่านั้น มันก็ไม่ถูก อย่างเป็นทางการตอนเช้าต้องข้ามเขาลูกหนึ่ง ก็อุตสาหะไป กลับมาบางวัน ต้องฉันจิ้งหั่นกลางเขา มันจะไม่ทันถึงที่ เมื่อคิดมาเดี๋ยวนี้นะ ผมคิด จะไปทำไม! ถ้าเรา หาหมู่บ้านสบายๆขนาดนี้ อย่างบ้านกลาง บ้านก่อนนี่ ตอนเข้าไปบิณฑบาตแล้วก็มาฉัน จะได้พักผ่อน จะทำให้จิตใจดีกว่า เราฉันเสร็จแล้วทาง โน่นยังไม่มาฉันบิณฑบาตเลย ข้ามเขาอยู่โน่น คนหนึ่งก็คิดไปอย่างหนึ่ง ให้มันพบทุกข์นั้นแหละ มันจึงจะรู้จักทุกข์ แต่ มันมีประโยชน์ ถ้าไม่เป็นประโยชน์ ผมไม่โทษคนอยู่ไม่โทษคนไป ไม่สรรเสริญคนอยู่ ไม่สรรเสริญคนไป สรรเสริญที่ “มีความเห็นถูกต้อง” นั้นแหละ อยู่ก็เป็นภาวณาไปเป็นกลุ่มเพื่อนหมู่ไหนก็ไปหมูนั่น ตามเรื่องตามราว มันไม่ถูกต้องว่ายังไง เท่าที่เล่าความเห็น มานี้ จะเอาอย่างไรดี จะทำอย่างไรต่อไปอีก การปฏิบัตินะ?

พระ ก.: หลวงพ่อครับอารมณ์กรรมฐานที่ถูกจริต? ผมเคยเจริญพุทโธกับอานาปานานา จิตก็ไม่เคยสงบ ระลึกความตายก็ไม่สงบ ระลึกขันธ์ ๕ ไม่สงบ หมดปัญญา!

หลวงพ่อ: วางมัน! หมดปัญญา วางมัน!

พระ ก.: เวลานั้นสมาธิ ถ้าไม่สงบนิดหน่อย สัญญาเยอะเยอะไปหมดจะมารบกวน

หลวงพ่อ: นั้นแหละ มันไม่เที่ยง ไม่แน่ ไม่แน่ บอกมันเลย ไม่แน่ ทำไว้ในใจ ทั้งหมด อารมณ์มา ไม่แน่ทั้งนั้น ไว้ในใจเลยนะ ทำสมาธิแล้วจิตไม่สงบ ไม่แน่เหมือนกัน จิตนี้ สงบแล้ว ไม่แน่เหมือนกัน เอามันไม่แน่นี้ ไม่ต้องเล่นกับมันทั้งนั้นแหละ อย่าเอา ปล่อย วาง สงบก็อย่าไปคิด อย่าไปเอาจริงเอาจังกับมัน ไม่สงบก็อย่าเอาจริงเอาจังกับมัน วิญญาณ์ อนิจจัง เคยอ่านไหม วิญญาณ์ก็ไม่เที่ยง เคยได้อ่านไหม จะไปทำอย่างไรกับมัน ละ ฮี! สงบมันก็ไม่เที่ยง ไม่สงบมันก็ไม่เที่ยง เราจะมีความเห็นยังไป เรามีความรู้ อยู่อย่างนี้ละ สงบก็ไม่แน่ ไม่สงบก็ไม่แน่ เราจะอยู่อย่างไรถ้าจิตเราคิดอย่างนี้ ถ้าเรามี ความรู้อยู่อย่างนี้ละ ความสงบมากก็รู้ว่าอันนี้มันไม่แน่ ไม่สงบมาเราก็รู้ว่ามันไม่แน่ ความ รู้สึกเราจะอยู่อย่างไรตรงนั้น รู้ไหม?

พระ ก.: ไม่ทราบครับ

หลวงพ่อ: ก็ดูตรงนั้นซี มันสงบได้ก็วัน ที่ว่านั่งไม่สงบ ไม่แน่ หรือมันสงบดีจัง ไม่แน่ เหมือนกัน เอาซี! มันจะอยู่ตรงไหน ไล้มันซี ไล้จี้มันเข้าไป อยู่ตรงนี้แหละ ไม่ต้องไปไหน เดียวก็สงบเท่านั้นแหละ ภาวณาพุทโธก็ไม่สงบ อานาปานสติก็ไม่สงบ ก็ไปยึดไม่สงบนั้น

แหละ ถ้าเราภาวนา พุทโธ พุทโธ ไม่สงบ ไม่แน่เหมือนกัน อานาปานสติไม่สงบ ไม่แน่เหมือนกัน ไม่เล่นกับมันทั้งนั้นแหละ มันสงบก็ไม่เล่นกับมันละ มันหลอกลวงนี่ มีแต่ความหมายมันทั้งนั้นแหละ เราต้องฉลาดกับมันสักนิดหนึ่งซี ถ้ามันสงบละก็ เออ! ใช่แล้ว ไม่สงบก็ ฮี! วุ่นวาย จะไปสู่มันได้อะไร มันสงบ รู้ว่ามันสงบแล้วนะ ไม่แน่! ไม่สงบ ดูแล้วมันไม่สงบก็อย่างงั้นแหละ ไม่แน่เหมือนกัน

ถ้าเรามีความรู้สึกอย่างนี้ มันจะยุบลงเดี๋ยวนั้นเลยแหละ เมื่อเราทวงมัน เมื่อมันไม่สงบ ใจนี้ก็ไม่แน่เหมือนกัน ยุบลงเดี๋ยวนั้นก็เดี๋ยวละ เอียง เรือต้องเอียงเลยลองซี เราไม่ทันมันนี่ เดี่ยวเราจะเอาอย่างนั้น ไม่แน่เหมือนกัน ยุบเลย เอ้า! ลองดูซี ทวงมันเข้าไปซีใจนี้ไม่ทวงมันนี่ คำมันไป ให้มันวิ่งแล้วก็คำ คำมันไปเรื่อยอย่างนั้น ไม่ทวงมัน ใส่มันเข้าไปเลย อย่าให้มันอยู่ แต่เมื่อผมเทศน์ให้ฟังก็ร้อง โอ๊ย! หลวงพ่อนี้เทศน์แต่เรื่องไม่แน่ทั้งนั้นแหละ เดี่ยวก็เบือ ลูกหนีไปแล้ว เนาะ ไปฟังเทศน์ หลวงพ่อก็เทศน์แต่เรื่องไม่แน่ทั้งนั้นแหละ เบือแล้วก็ไปหาให้มันแน่ดูซี เออ! เดี่ยวก็กลับมาอีกแล้ว ลองจำไว้ในใจ ซิคำผมพูด ไปเถอะไป ถ้าไม่เห็นอย่างผมว่านี่ ไม่สงบเลย ไม่สบาย ไม่มีที่จะอยู่หรอก

ทำสมาธิให้มากนะผมก็เห็นด้วยเหมือนกัน เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ รู้ไหมคำพูด นี้รู้ไหม วิมุตติแปลว่าการหลุดพ้นจากอาสวะ มี ๒ อย่าง เจโตวิมุตติ อานาจของจิตมากที่สุด คือเรื่องสมาธิมากจึงทำปัญญาเกิดได้ ปัญญาวิมุตติ ทำสมาธิพอเป็นรากฐาน

เหมือนต้นไม้เห็นไหม บางชนิดเอาน้ำใส่มันบานขึ้นมานะ บางต้นเอาน้ำใส่ตาย ต้องใส่แต่น้อยๆ พอดีๆ เห็นไหมนั่น ต้นสน สนฉัตรนะ ไปเอาน้ำใส่มากๆ ตายนะ ใส่แต่น้อยๆ ไม่รู้มันเป็นอะไร แต่อย่างต้นนี้ ดูซี แห้งออกอย่างนี้ มันขึ้นมาได้ยังไง ลองคิดดูซี มันจะได้นำมาจากไหน ไบมันจึงใหญ่โตอย่างนี้ บางต้นต้องใส่น้ำให้มากๆ จึงจะได้ใบใหญ่ขนาดนี้ แต่อย่างต้นนี้มันน่าจะตายอีกอย่างหนึ่งเขาปลูกแขวนเอาไว้รากมันห้อยลงมา กินลมครับ มันน่าจะตายนะครับ ถ้าเป็นไม้ธรรมดา มันคงแห้งไปหมดแล้ว นี่อีกหน่อย ไบมันจะยาวขึ้นมาเรื่อยๆ ไม่มีน้ำนะครับ น้ำไม่มี เป็นอย่างนี้เห็นไหม นี่ก็เหมือนกันธรรมชาติมัน

เจโตวิมุตติ วิมุตติแปลว่าการหลุดพ้น ต้องทำกำลังใจให้เข้มแข็ง มีสมาธิมากๆ อย่างหนึ่ง ก็เหมือนกับต้นไม้ บางชนิดต้องให้น้ำมากๆ มันจึงจะเจริญขึ้น แต่อีกอย่างหนึ่งไม่ต้องให้น้ำมาก ให้น้ำมากตาย ต้องให้น้ำน้อยๆ เพราะมันเป็นอย่างนั้น มันเจริญของมันได้อย่างนั้น ฉะนั้นท่านจึงตรัสว่า เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ วิมุตติ การหลุดพ้น การที่จะหลุดพ้นต้องใช้ปัญญาและกำลังจิต จิตกับปัญญาต่างกันไหม?

พระ ก.: ไม่ครับ

หลวงพ่อก: ทำไม่ถึงแยกละ ทำไม่ถึงแยกเป็น เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ

พระ ก.: เป็นเพียงคำพูดครับ

หลวงพ่อบอก: นั่นแหละเห็นไหม ไม่อย่างนั้นเราก็ไปเที่ยวแยก เต็มวันก็เป็นบ้าเท่านั้นแหละ แต่ว่ามันเอียงกันนิดหน่อยนะจะว่าอันเดียวกันก็ไม่ใช่ คนละอันก็ไม่ใช่ ผมจะตอบอย่างนี้ ถูกไหม ผมจะตอบว่าอันเดียวกันก็ไม่ใช่ คนละอย่างก็ไม่ใช่ ผมจะตอบอย่างนี้ เอาไปพิจารณาซี

พูดถึงความเท่าทันนะ ครั้งหนึ่ง ผมไปพักที่วัดร้างแห่งหนึ่งองค์เดียว มะไฟที่วัดร้างแห่งนั้นเยอะเลย ผมอยากฉันทเหลือเกิน ผลก็ไม่ได้ฉันท ความหวาดความกลัวว่ามันเป็นของสงฆ์ มีโยมคนหนึ่งสะพายตะกร้ามาขอ เราไปปักกลดที่นั่นเขาจะคิดว่าเราเป็นเจ้าของ หรือยังงี้ก็ 모르 เขามาขอผมก็คิด เอ! จะให้เขาก็ไม่ได้นะ ครั้นจะไม่ให้เขาก็จะว่าพระหวง มีแต่โทษทั้งนั้น ผมเลยตอบ

“โยม อาตมามาพักที่วัดนี้ ไม่ใช่อาตมาเป็นเจ้าของนะ ที่โยมมาขอนี้ก็เห็นใจอยู่เหมือนกัน อาตมาไม่ห้าม แต่ก็ไม่อนุญาต ฉะนั้น แล้วแต่โยมเถอะ”

โอ้! เขาไม่เอาแฮะ เออ! คำตอบอย่างนี้ก็ดีเหมือนกัน ไม่ห้ามแต่ไม่อนุญาต เราหมดภาระเลย พูดไปอย่างนี้ก็มิประโยชน์ มันทันเขา ดี! พูดแล้วก็ดี ดีจนกระทั่งทุกวันนี้แหละ บางทีคนพูดแปลกๆ มันก็ไม่กล้าเอา จริตคืออะไร?

พระ ก.: จริต? เอ้อ! ไม่ทราบจะตอบอย่างไร

หลวงพ่อบอก: จิตก็อันนี้ จริตก็อันนี้ ปัญญาก็อันนี้ จะทำอย่างไรละที่นี้ ดูซิว่ายังงี้ ลองดูซิ ราก จริต โทสจริต โมหจริต พุทธจริต

จริต ก็คือจิตใจของคนเราที่มันแอบแฝง ในสภาวะอันใดอันหนึ่งมากกว่าเขาเป็นรากะ บ้าง โทสะบ้าง ทุกอย่างมันก็เป็นภาษาคำพูดเท่านั้นแหละ แต่มันแยกกันออกไป

ได้หกพรรษาแล้วนะ เออ! วิ่งตามมันเห็นจะพอแล้วมั้ง วิ่งมาหลายปีแล้วนี้ มีหลายคนอยากจะไปอยู่รูปเดียว ผมนี่ไม่ว่าหรอก อยู่รูปเดียวก็อยู่เถอะ อยู่หลายรูปก็อยู่ ไม่ผิดหรอกถ้าไม่คิดผิด อยู่รูปเดียวคิดผิดมันก็ไม่ได้เกิดประโยชน์อะไร ลักษณะที่อยู่ของผู้ปฏิบัติเป็นที่สงบหน่อยนะ แต่ว่าในเมื่อที่สงบระงับเช่นนั้นไม่มี เราก็ตายซี มันร้อนนี้ อย่าหาทางอะไรให้มันมาก ให้มันย่อเข้ามา ให้มา อยู่ที่จิตใจเจ้าของ ที่ผมพูดนะ ดูไปนานๆ อย่าไปทิ้งให้มีความรู้เอาไว้ ที่ผมว่า อนิจจัง อนิจจัง ต้องดูไปนานๆเถอะ เต็มจะเห็นชัดหรอก

ผมเคยได้คำพูดจากอาจารย์ท่านหนึ่ง เมื่อครั้งผมภาวนาใหม่ๆ ท่านว่ากรรมฐานนี้ก็ปฏิบัติไปเถอะ อย่างสงสัยมันอย่างเดียวเท่านั้นแหละ พอแล้ว

พระอาจารย์ปล้นโน

นามเดิม รีด แพรี่ (Reed Perry)

เกิด ๒๙ กรกฎาคม ๒๔๙๒ ประเทศแคนาดา

การศึกษา ปริญญาตรี สาขาประวัติศาสตร์

หลังจากจบการศึกษา ได้เดินทางไปหาประสบการณ์ชีวิตในหลายประเทศ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้เดินทางมาประเทศไทย และเกิดความสนใจในการทำสมาธิภาวนา จึงได้ไปฝึกปฏิบัติที่วัดเม็งมาง จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากนั้นจึงตัดสินใจเข้าสู่บรรพชิต โดยอุปสมบทที่วัดเพลงวิปัสสนา กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗

ต่อมาท่านได้ยินกิตติศัพท์ของหลวงพ่อบุญ สุกข์โท แห่งวัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี ท่านจึงเดินทางไปฝากตัวเป็นศิษย์ของหลวงปู่ โดยได้พำนักที่วัดหนองป่าพงและวัดสาขาอื่นๆ ตามโอกาสอันสมควร จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าอาวาสวัดป่านานาชาติ

ในขณะที่ปฏิบัติภารกิจ ณ วัดป่านานาชาติ ท่านยังได้ช่วยจัดตั้งวัดสาขาอีก ๓ แห่ง ดังต่อไปนี้

๑. วัดป่าภูจอมก้อม บ้านทุ่งนาเมือง ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอโขงเจียม จังหวัด

อุบลราชธานี ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒

๒. วัดป่าสุนันทวนาราม บ้านล้นถิ่น ตำบลท่าเตียน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยท่านพระอาจารย์คเวสโก รับมอบหมายหน้าที่ในฐานะประธานสงฆ์

๓. สำนักสงฆ์เต่าดำ ในเขตเหมืองเต่าดำ ตำบลวังกระแจะ อำเภอไทรโยค จังหวัด

กาญจนบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕